Ο ΑΓΙΟΣ ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ

Μία ζωὴ πλήρης πίστεως-ἀγάπης καὶ σοφίας

56ον

ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΩΤΩΝ ΦΡΟΝΤΙΔΩΝ τοῦ Νεκταρίου ἦτο ἡ ἀνέγερσις ναΐσκου τῆς ἁγίας Τριάδος εἰς τὸ Μοναστήρι.

Ὁ Κωνσταντῖνος Σακκόπουλος, τὸ πνευματικὸν του τέκνον, ὅπως ἐγράφαμε χθές, δὲν τὸν εἶχεν ἀκολουθήσει ἐξ ἀρχῆς εἰς τὴν Αἴγινα, ἀλλὰ ἔμενε εἰς τὴν Ἀθήνα. Διὰ δύο λόγους. Ὁ μὲν Νεκτάριος ἔκρινεν ὅτι δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ μένῃ ἕνας ἄνδρας εἰς τὴν Μονήν, χωρὶς νὰ εἶναι ἱερωμένος, ὁ δὲ Σακκόπουλος ἐνόμιζεν ὅτι «ὅσον οὔπω» θὰ ἔλθῃ ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον μήνυμα περὶ ἐκλογῆς τοῦ ἁγίου ὡς Πατριάρχου καὶ ἔτσι θὰ ἔφευγαν μαζὶ διὰ τὴν Ἀλεξάνδρειαν.

Προτείνει ὁ Νεκτάριος νὰ κτίσουν ἕνα δωματιάκι ἔξω ἀπὸ τὸ μοναστήρι, παράμερα, γιὰ νὰ μένῃ ὁ Κωστῆς. Ἔπειτα ὅμως σκέπτεται ὅτι δὲν θὰ μποροῦσε εὔκολα νὰ ζήσῃ ἐκεῖ μοναχός, στὴν ἐρημιά, καθὼς ἦταν καὶ φιλάσθενος. Ἂς ἔμενε λοιπὸν στὴν Ἀθήνα.

—Κι' ἐγώ, Κωνσταντῖνε, τοῦ λέγει, δοκιμαστικῶς θὰ μείνω ἐπὶ τι διάστημα εἰς τὴν Αἴγινα. Θὰ παραμείνω ἴνα διδάξω εἰς τὰς μοναχὰς τὴν ἀσκητικὴν ποιεῖαν, ἵνα ἐπιφέρω συλλογικὴν ὁμόνοιαν καὶ πλήρη ἀγάπην. Τί εἶναι ἄλλωστε ἡ Αἴγινα; Σχεδὸν ἐπίνειον τῶν Ἀθηνῶν. Θὰ βλεπόμεθα... θὰ βλεπόμεθα...

—Μὰ θὰ σᾶς καλέσουν στὴν Αἴγυπτο. Πολὺ σύντομα. Θὰ τὸ ἰδῆτε.

—Ἂς μᾶς καλέσουν...

—Θ' ἀρνηθοῦμε; Ἀδύνατον!

—Μὴν ἀνησυχεῖς. Ὅλα θὰ γίνουν ὅπως τὰ θέλει ὁ Κύριος Χαμογέλασε καὶ τὸν εὐλόγησε.

Κάθεται καὶ γράφει σὲ λίγο: «Ὁ καημένος ὁ Κωστῆς... Μὲ τὸ ὄνειρον αὐτὸ κοιμᾶται καὶ ἐγείρεται. Αὐτὸ τὸ ὄνειρον ἡμεῖς πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἐπαύσαμεν νὰ τὸ ὀνειρευώμεθα, ἀλλ' ὁ Κωστῆς τὸ βλέπει καθ' ἑκάστην ἡμέραν καὶ νύκτα».

Ἐν τέλει, ἐγκατεστάθη καὶ ὁ Κωστῆς εἰς τὴν Αἴνινα. Ἐνόσω ὅμως ἦτο στὰς Ἀθήνας, τὸν ἐχρησιμοποιοῦσε ὁ Νεκτάριος γιὰ κάθε ἀνάγκην του.

Προετοιμάζων τὰ ἐγκαίνια τοῦ ναΐσκου, γράφει:

«Ἐν Αἰγίνῃ, 18 Μαΐου 1908

Τέκνον ἐν Κυρίῳ ἀγαπητὸν Κωνσταντῖνε,

Εὔχομαί σοι πατρικῶς

Ἔλαβον τὴν ἐπιστολήν σας καὶ σοὶ εὔχομαι περαστικά. Νὰ φροντίσης περὶ τῶν ἐγκαινίων. Νὰ διαβάσης εἰς τὸ Εὐχολόγιον σελ. 291 ὅπου καταγράφονται τὰ διάφορα εἴδη τῶν μύρων καὶ τῶν λοιπῶν. Ἐκ τῶν ἀναγραφομένων ἔχομεν 1) κηρὸν καθαρόν 2) μαστίχην, 3) Λείψανα ἁγίων, 4) Θήκην, 5) ἅγιον Μύρον, 6) σπόγγον κοινόν, 7) χύτρας, 8) ἀντιμίνσια. Νὰ τὰ στείλης. Τὸ σάβανον νὰ τὸ στείλης ἀμέσως διὰ νὰ τὸ ράψωμεν, νὰ στείλης καὶ τούς νέους σπόγγους τοὺς ὁποίους εἴχομεν. Σὲ εὔχομαι. Ὁ πνευματικός σου Πατήρ».

Τὰ ἐγκαίνια ἔγιναν στὰς 2 Ἰουνίου τοῦ ἰδίου ἔτους. Παρευρέθησαν πολὺς κόσμος ἀπὸ τὸ νησί, καλόγηροι καὶ καλόγρηες ἀπὸ τὰ γύρω μοναστήρια.

Στὴν προσευχὴ τῆς ἀφιερώσεως ἦταν μεταρσιωμένος.

—Δέξασθε Πάτερ Ἀνέφικτε, Υἱὲ Μονογενές, Πανάγιον Πνεῦμα τὴν ταπεινὴν αὐτὴν ἐκ λίθων προσφορὰν τοῦ ἀναξίου δούλου Σας, πρόφεραν ἀρκετὲς φορὲς τὰ χείλη, σὲ στιγμὲς περισυλλογῆς. Δέξασθε παρακαλῶ, ὡς ἓν κοχύλιον ἐκ τῆς ἄμμου τῆς θαλάσσης.

Μπροστὰ στὴν εἴσοδο ἔστησε καὶ μιὰ μαρμάρινη πλάκα ποὺ γράφει: «Τῇ τρισηλίῳ ἤγειρε Θεότητι τὸν ἱερὸν ἐκ βάθρων τοῦτον Ναὸν εἰς αἴνεσιν ἀΐδιον. Ὁ πάλαι Πενταπόλεως Ἀρχιερεὺς Νεκτάριος. Τῇ 1η Ἰουλίου 1906 ἐθεμελιώθη. Τῇ 2α Ἰουνίου 1908 ἐνεκαινιάσθη».

Δεύτερη μέριμνα τοῦ ἁγίου ἦτο νὰ ἱδρύσῃ ἕνα μικρὸ σχολεῖο, κάπου στὸ παληὸ συγκρότημα τοῦ μοναστηριοῦ. γιὰ τὶς ἀναλφάβητες ἢ τὶς ἀχάριες ποὺ ψευτοσυλλάβιζαν. Τί νὰ γίνει. ἡ φορὰ τῶν πραγμάτων καὶ οἱ περιστάσεις τὸν ἔφερναν ξανὰ στὸ παλιὸ ἐκεῖνο ἐπάγγελμα ποὺ πρωτοξεκίνησε φτωχαδάκι στὴ Χίο. Θὰ γινόταν πάλι στὰ γεράματα δάσκαλος. Διαλεξε μιὰ ἀπὸ τὶς δυὸ παλιὲς ἐκεῖνες καμαροῦλες, κάλεσε μαστόρους καὶ τὴν ἔφτιαξαν, τὴν ἀσβέστωσαν, τὴν σουλούπωσαν, ἔβαλε τριγύρω χάρτες καὶ εἰκόνες.

Τὸ σχολεῖο «ἅμ' ἔπος ἅμ' ἔργον» ἦταν ἕτοιμο, σὲ λίγο θὰ λειτουργοῦσε. Ταυτοχρόνως ἔβαλε μπρὸς νὰ κτίζει. Νὰ κτίζει κάποιο σπίτι ἔξω ἀπὸ τὴν παλιὰ μονὴ γιὰ κατοικία του.

***

Ἕνα ἀπόγευμα τοῦ Ἀπριλίου 1909 ἐδέχθη τὴν ἐπίσκεψιν παλαιοῦ μαθητοῦ του εἰς τὴν Ριζάρειο, ὁ ὁποῖος εἶχε γίνει λαϊκὸς θεολόγος. Σχετικῶς γράφει ὁ Σῶτος Χονδρόπουλος τ' ἀκόλουθα εἰς τὴν βιογραφίαν τοῦ ἁγίου:

«Τὸ νησὶ μοσχοβολοῦσε... Ἥσυχα λευκὰ σύννεφα ἦταν σπαρμένα στὸν οὐρανὸ σὰν λευκὰ πανιὰ στὸ πέλαγος.

Τοῦ ἔφερε δῶρο μερικὰ ἐνδιαφέροντα γαλλικὰ βιβλία, ἀλλὰ τὸν βρῆκε νὰ δουλεύει στὸ ἄνοιγμα ἑνὸς πηγαδιοῦ γιὰ πόσιμο νερὸ καὶ δὲν τὸν ἀναγνώρισε. Τοῦ φάνηκε ἀδύνατος, χλωμός, γερασμένος.

—Πόσο ρουφιέται καὶ χάνεται ὁ ἄνθρωπος! σιγομουρμούρισε. Ποῦ εἶναι ἡ μόρφωσις ποῦ πάει ἡ ἀξία;

Ὅταν ἄλλαξε τὸ ράσο του κι' ἔπλυνε τὰ λασπωμένα χέρια του καὶ τὸν ὑποδέχτηκε στὸν ξενῶνα, ἀπόμεινε νὰ τὸν κυττάζει.

—Σεβασμιώτατε, τοῦ εἶπε, ἡμεῖς μερικοὶ ἀπόφοιτοι τῆς Ριζαρείου κλαῖμε...

—Διὰ τὴν ἀκαταστασίαν τοῦ κόσμου;

—Ποίαν ἀκαταστασίαν... κλαῖμε γιὰ σᾶς σεβασμιώτατε.

—Δι' ἐμέ; Περίεργον. Ὅπως μὲ βλέπεις ὑπάρχω, ὑγιαίνω καὶ ἐργάζομαι. Δὲν ἀπῆλθον ἀπὸ τὸν μάταιον τοῦτον κόσμον.

—Φυσικὰ ὑπάρχετε... Ἀλλὰ πῶς νὰ σᾶς τὸ πῶ, ἕνα τέτοιο πνευματικὸ ἀνάστημα, ἕνα τέτοιος ἱεράρχης, ἕνας ἱεράρχης ποὺ θὰ μποροῦσε νὰ καταστεῖ δόξα τῆς Ἐκκλησίας...

—Διὰ ποίαν Ἐκκλησίαν ὁμιλεῖτε;

—Μὰ ὑπάρχουν περισσότεραι ἀπὸ μίαν καὶ μόνην;

—Ἀσφαλῶς ὄχι. Ὅμως ἡ δόξα δὲν ἀνήκει εἰς τοὺς ἔτι ἀγωνιζομένους, εἰς τοὺς ὑπὸ κρίσιν. Ἐννυπάρχει κάπου ἐκεῖ ὑψηλά, εἰς τὴν θριαμβεύουσαν.

—Φυσικά, δὲν ἀντιλέγω. Παρὰ ταῦτα καὶ ἡ ἀγωνιζομένη ἐδῶ ἀναζητεῖ στελέχη, ἱκανὰ στελέχη καὶ πρόσωπα διὰ ν' ἀναπτυχθεῖ.

—Λοιπόν;

—Λοιπόν, ἰδού, ἕνα ἐξαιρετικὸν στέλεχος ὅπως ἐσεῖς, κατάντησε τόσο γρήγορα εἰς τὴν ἐξορίαν, πέρασε εἰς τὴν ἀφάνειαν. Ἔφθασε νὰ ράβει παντόφλες, ὅπως ἔμαθα ἀπὸ τὸν Κωστῆ, παντόφλες γιὰ τὶς καλόγρηες... Πόσον προοδεύει λοιπὸν εἰς τὰς ἡμέρας μας τὸ κακόν, τὸ ἄδικον... Τὸ δίκαιον ἐννυπάρχει μὲ τὸν ἰσχυρόν, πλανᾶται μὲ τὸν αὐλοκόλακα, μὲ τὸν κοινῶς λεγόμενον καπάτσο...

Στάθηκε, τὸν ἀνακύτταξε κι' ἄθελά του ἀνατρίχιασε. Ἦταν ἄφρογα ντυμένος, ξανθός, ροδοκόκκινος, καλοζωισμένος. Τὰ μάτια του ἔλαμπαν. Ἔλαμπαν παράδοξα καὶ προκλητικά.

—Τώρα τὶ ἐπαγγέλλεσθε; τὸν ρώτησε.

—Διδάσκω φυσικά... σὲ μερικὰ λύκεια. Δὲν ἐπιδιώκω διορισμὸν ἀπὸ τὸ Δημόσιον. Σκέπτομαι ν' ἀσχοληθῶ μὲ τὸ Κανονικὸν Δίκαιον καὶ μὲ μελέτας σχετικῶς μὲ τὴν ἀγαμίαν τῶν Ἐπισκόπων.

—Ὁ ἐπαγγελματικὸς βίος τοῦ ἐπιστήμονος, ἔπιασε νὰ ψιθυρίζει, ἡ ἐπιτυχὴς καριέρα, ὅπως συνηθίζουν καὶ λέγουν οἱ ἐξ Ἑσπερίας, ὁ ἐπαγγελματικὸς λοιπὸν βίος εἰς αὐτὴν ἐδῶ τὴν ζωὴν δὲν ἐξασφαλίζει καὶ τὸ εἰσιτήριον.

—Ποῖον εἰσιτήριον;

—Διὰ τὸ ἐκεῖ, διὰ τὴν αἰωνιότητα.

—Χμ, χαμογέλασε ὁ ἐπισκέπτης. Καὶ ὅμως, σεβασμιώτατε, εἰς ὅλα τὰ λεγόμενα ὑπάρχει καὶ ἀντίλογος, ὑπάρχει κάποιο χρυσὸ κλειδί. Ἂν λόγου χάριν, θέλουν σήμερον οἱ ἐπαίοντες, ἐμφανίζουν καὶ ἐδραιώνουν τὰ συγγράμματά σας. Ἂν πάλιν θέλουν, κάμουν τὴν «συνωμοσίαν τῆς σιωπῆς» καὶ τὰ πνίγουν, τὰ ρίχνουν εἰς τὴν ἀφάνειαν.

—Τὰ συγγράμματά μου δὲν ἐγράφησαν διὰ φήμην. Ἐγράφησαν ἀπὸ καθῆκον.

—Ὦ ἐδῶ ἀκριβῶς εἶναι τὸ κλειδί. Δὲν χρειάζεται, λέτε, ἡ φήμη! Ἀστεῖον πρᾶγμα. Ὅταν βλέπω μία μελέτη μου καὶ δημοσιεύεται μὲ φαρδειά—πλατειὰ τὸ ὄνομά μου εἰς περιοδικὰ σημασίας καὶ κυκλοφορίας, χαίρομαι. Θὰ ἦτο φαρισαϊσμὸς νὰ τὸ κρύψω. Αἰσθάνομαι πνευματικὴν ἀμοιβήν, ἐσωτερικὴν ἱκανοποίησιν. Κακὸν εἶναι; Αἰσθάνομαι ὅτι ἐργάζομαι πνευματικὰ καὶ οἱ κόποι μου ἀνταμείβονται, δὲν ἀχρηστεύονται.

—Τέλος πάντων, τὶ νὰ γίνει, ἂς ἀλλάξωμεν συζήτησιν, διαφωνοῦμεν.

—Μὰ διατί, σεβασμιώτατε; Ἔχω ἄδικον; Ἐπιτρέπεται δύο ἐπιστήμονες μῦσται τῆς ἱερᾶς Ἐπιστήμης νὰ διαφωνοῦν;

—Ἀντιλήψεις, ἀγαπητέ μου... Ἐγὼ δὲν ἐνδιαφέρομαι διὰ τὴν κρίσιν καὶ τὴν δόξαν τοῦ κόσμου. Ἐνδιαφέρομαι τὶ προτάσσει ὁ Θεός, πῶς καὶ μὲ ποῖον τρόπον παρακινεῖ τὴν συνείδησίν μου...

—Καὶ σᾶς ἐπέβαλεν ὁ Θεὸς ν' ἀποτραβηχθῆτε ἐδῶ, εἰς τὴν ἐξορίαν, μὲ συντροφιὰ τὰ γύναια, μὲ τὰς ἀμορφώτους ταύτας μοναχάς;

—Ἂς ἀλλάξωμεν ὁμιλίαν...

Ἀργὰ τὰ μεσάνυχτα, μετὰ τὴν ἀνάγνωση τοῦ Ἀποδείπνου ζύγωσε στὸ εἰκονοστάσι τῆς κάμαράς του, στὴν εἰκόνα τῆς κυρίας Θεοτόκου ποὺ τοῦ εἶχε φτιάσει ἕνας Ἁγιορείτης ζωγράφος γονάτισε, ἔκαμε τρεῖς φορὲς τὸ σημεῖον τοῦ Σταυροῦ. Ἔκαμε προσπάθεια νὰ μὴ δακρύσῃ.

—Καὶ Σὲ μεσίτριαν ἔχω... ἔψαλε ἀργά—ἀργὰ καὶ μὲ βαθειὰ κατάνυξη. Κυρία, ἀπόψε, ὅπως θὰ ἔχετε παρατηρήσει, ἦλθε νὰ μὲ συντρίψει ὁ ἀρχαῖος πτερνιστής... Φέρει ὡς συντριπτικὴν πανοπλίαν τὸ ἐπιχείρημα τῆς συμβολῆς τοῦ ἱεράρχου εἰς τὸ ἔργον τῆς ἀγωνιζομένης ἐκκλησίας. Ἂν, βεβαίως, σκεφθῇ κανεὶς ὅτι ἀπεμακρύνθην ἀπὸ τὸ εὐρὺ ποίμνιον, ἀπὸ τὸν ὁδεύοντα εἰς τὴν ἔρημον λαὸν διὰ νὰ πέμπω εἰς τὸν σεπτὸν Υἱόν Σας ἀλίγους ἱκετευτικοὺς στεναγμούς... Πλήν, ὅμως, Κυρία... ἐσεῖς γνωρίζετε... Γνωρίζετε τὰς ἀλαλήτους στενοχωρίας, τὰς θλίψεις τὰς ὁποίας διέρχεται ἐσχάτως ἡ καρδία μου. Μὴ μὲ ἀφίνετε, παρακαλῶ, μὴ μὲ ἀφίνετε μόνον εἰς ἀμφιβολίας καὶ ταραχάς... Μικρὸν ἀνάστημα διαθέτω, μικρὸν ἔργον ἐπιχειρῶ...

Τὸ παιδικὸ ζωγραφισμένο πρόσωπο τῆς Παναγίας τοῦ θένου σὰν νὰ γλυκο—χαμογέλασε. Σὰν νὰ ἔγινε ὁλόκληρο τρυφερότητα, ὑπόσχεση, προστασία, στοργή...

Ἠρέμησε. Ἔνοιωσε νὰ διαπερνᾶ τὴν καρδιά του «αὔρα γλυκεῖα», ἄνεμος γαλήνης.

Ἐκείνη τὴν στιγμὴ ὀὰν νὰ χτυποῦσε ἡ καμπάνα γιὰ τὸν ὄρθρο. Ἔκανε τὸ σημεῖον τοῦ Σταυροῦ κι' ἄναψε τὴν λάμπα. Τότε ξεχώρισε μέσα στὸ δωμάτιο στὴν ἀρχὴ τρεῖς σκιές, λίγο πιὸ ἔπειτα τρεῖς παραστάσεις, τρεῖς κάπως γνώριμες γυναῖκες.

—Ὀπτασία, ψιθύρισαν τὰ χείλη του. Ἴσως καὶ νὰ εἶμαι ἐξηντλημένος ἀπὸ τὴν ἀνρυπνίαν.

Ὅμως περίεργο. Νά, οἱ τρεῖς γνώριμες μορφὲς σιγοπερνοῦσαν ἡ μία κατόπιν τῆς ἄλλης, προχωροῦσαν ἀπο τὸ ὑπνοδωμάτιο στὸ γραφεῖο καὶ ξαναγύριζαν σιωπηλές. Ἀνακάθισε γεμᾶτος ἔκσταση στὸν καναπὲ τοῦ γραφείου. Σιγανάσαινε μὲ ὀρθάνοιχτα μάτια.

—Νᾶναι οἱ μυροφόρες; ἀναρωτήθηκε.

Γιὰ μιὰ στιγμὴ τὶς ἔχασε, δὲν ξανάφεραν γυροβολιὰ τὸ ὑπνοδωμάτιο καὶ τὸ γραφεῖο.

Σηκώθηκε τρικλίζοντας, ξαναγύρισε στὸ εἰκονοστάσι, ξαναπλησίασε τὴ μεγάλη εἰκόνα.

—Κυρία, ψέλλισαν τὰ χείλη του, μήπως εἶναι πάλιν ὁ ἀντίμαχος; Μήπως μεταχειρίζεται τεχνάσματα διὰ νὰ μὲ ἐξαπατήσει; Ὦ, ἀσφαλῶς διακατέχετε ὅτι παραμένω ἐπιφυλακτικὸς εἰς τὰ ὄνειρα, ἔτι μᾶλλον εἰς τὰς ὀπτασίας. Γνωρίζω βέβαια, γνωρίζω καλῶς ὅτι μὲ καταβολὴν προσωπικῆς θυσίας καὶ παντοίας θλίψεως κερδίζεται ὁ θεῖος χῶρος τὸν ὁποῖον Ἐσεῖς δικαίως ἠξιώθητε, δεδομένου ὅτι διεπέρασε τὴν λεπτεπίλεπτον καρδίαν Σας ἡ αἱμοστάζουσα καὶ φρικτὴ ἐκείνη ρομφαία...

Μόλις πῆρε πάλι γαλήνη καὶ βάθηκε ν' ἀλλάζει, νὰ γίνεται, νάσου ἐμπρὸς του οἱ τρεῖς ὡραιότατες μορφες! Ἀκριβογιάστηκε, ἀπόμεινε ὅμως ἀτάραχος. Θεέ μου!

Τότε σὰ νἄγινε κάπου κοντὰ μιὰ ἁρμονικὴ συμφωνία, ἕνα κάποιος φινάλε ἀπόνα ὀρατόριο, ἕνα κάτι θαυμαστὸ σὲ ἤχους μεταξὺ οὐρανοῦ καὶ γῆς ὅπου στὴν ἀνάπαυλά του, στὸ ἐντεμέλιό του ὅπως θἄλεγε ἕνας μουσουργός, ἀντήχησαν ἀπόμακρες καὶ σινάμα κοντινὲς ἀνθρώπινες λαλιές.

—Προπορεύεσαι Θεοδοσία... λάλησε ἡ μιὰ ἀπὸ τὶς μορφὲς τῆς ἀπτασίας.

—Μὲ ἀκολουθεῖς, Παρασκευή; σιγορώτησε ἡ ἄλλη.

—Πάντα. Καὶ ἡ Κυριακή;

—Ἔπομαι, ἀκολουθῶ τὸν ἦχο τὸν ἀγγελικὸ τελευταία, κι λάϊδισε σὰν ὁλόκληρο φινάλε ἡ φωνὴ τῆς τρίτης μορφῆς. Κι' εὐθὺς ἀμέσως ἡ ὀπτασία χάθηκε. Ἀπόμεινε νὰ κρατᾶ τὸ ράσο στὰ δάχτυλα, τὸ μαῦρο ράσο, τό «ἔνδυμα τοῦ πένθους ἐν τῷ κόσμῳ».

Ὦ ἦταν λοιπὸν οἱ τρεῖς ἀγαπημένες θθλήτριες, οἱ τρεῖς παρθενομάρτυρες, ποὺ τόσο ὕμνησε καὶ ἐσεβάσθη στὰ πρῶτα θρ σκολα χρόνια τοῦ καλογερικοῦ βίου.

Ἤδη μία νεαρὴ Αἰγινήτισσα μοναχή, μὲ γαλανὰ ἀγγελικὰ μάτια, ποὺ εἶχε τὸ χάρισμα τῆς λεπτῆς ἀκοῆς καὶ ἔψελνε περίφημα τὰ βυζαντινὰ μελωδήματα, τὴν εἶχε μετονομάσει Θεοδοσία... Θὰ ἔπρεπε νὰ συμπληρώσῃ καὶ τὶς ἄλλες δύο, νὰ σχηματίσῃ Τριάδα... Παντοῦ καὶ πάντοτε ὁ ἀριθμὸς τῆς τρισηλίου θεότητος, ὁ μοναδικὸς θεῖος ἀριθμός...».

ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ

ΔΡΟΜΟΛΟΓΙΑ

Α' ΜΕΤΑΞΥ ΠΑΤΡΩΝ—ΣΑΜΗΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΩΣ

ΕΚ ΠΑΤΡΩΝ	ΕΚ ΣΑΜΗΣ
ΔΕΥΤΕΡΑ	
11.30 ΑΓ. ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ (ΟΧΛΗΡΑ)	08.45 ΙΟΝΙΟΝ
13.00 ΙΟΝΙΟΝ (καὶ ΚΕΡΚΥΡΑ)	16.15 ΑΓ. ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ
ΤΡΙΤΗ	
11.30 ΑΓ. ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ	08.45 ΙΟΝΙΟΝ
13.00 ΙΟΝΙΟΝ (καὶ ΙΘΑΚΗΝ)	16.15 ΑΓ. ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ
21.00 ΑΓ. ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ	
ΤΕΤΑΡΤΗ	
13.00 ΙΟΝΙΟΝ	08.45 ΙΟΝΙΟΝ
ΠΕΜΠΤΗ	
13.00 ΙΟΝΙΟΝ (ΙΘΑΚΗ)	08.45 ΙΟΝΙΟΝ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ	
11.30 ΑΓ. ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ	07.30 ΑΓ. ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ
13.00 ΙΟΝΙΟΝ	08.45 ΙΟΝΙΟΝ
	16.15 ΑΓ. ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ
ΣΑΒΒΑΤΟ	
11.30 ΑΓ. ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ	08.45 ΙΟΝΙΟΝ
13.00 ΙΟΝΙΟΝ (καὶ ΙΘΑΚΗΝ)	16.15 ΑΓ. ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ
ΚΥΡΙΑΚΗ	
11.30 ΑΓ. ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ	08.45 ΙΟΝΙΟΝ
13.00 ΙΟΝΙΟΝ	16.15 ΑΓ. ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ

Β' ΜΕΤΑΞΥ ΑΣΤΑΚΟΥ—ΣΑΜΗΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΩΣ

ΕΞ ΑΣΤΑΚΟΥ	ΕΚ ΣΑΜΗΣ
ΤΕΤΑΡΤΗ	
15.15 ΑΓ. ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ (ΟΧΛΗΡΑ)	07.00 ΑΓ. ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ (ΟΧΛΗΡΑ)
ΠΕΜΠΤΗ	
09.15 ΑΓ. ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ	07.00 ΑΓ. ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ (ΟΧΛΗΡΑ)

ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟΝ Κ. ΤΣΙΜΑΡΑ

ΤΗΛΕΦ. 277-783 & 270-848

ΔΡΟΜΟΛΟΓΙΑ ΛΕΩΦΟΡΕΙΩΝ Ο.Σ.Ε.-Κ.Τ.Ε.Λ.

ΛΕΩΦΟΡΕΙΩΝ Ο.Σ.Ε.

ΔΙ' ΑΘΗΝΑΣ: 5,20, 6, 6.30, 7, 7.30, 8, 9, 9,45, 10.30, 11,15 12.00, 12.45, 13.30, 14.15 15.00, 15.45, 16.30, 17.20, 17.45, 18.30, 19.15, 20.15, 21.00.

ΔΙΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΝ: 7.00 μέσω Ἀθηνῶν, 9.30 μέσω Ρίου, 17.30 μέσω Ἀθηνῶν.

ΛΕΩΦΟΡΕΙΩΝ Κ.Τ.Ε.Λ.

ΓΡΑΜΜΗΣ ΠΑΤΡΩΝ ΑΘΗΝΩΝ. Ἐκ Πατρῶν: 5.30, 6.45, 8, 9, 10, 11.30, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19.45, 21.15. Ἐξ Ἀθηνῶν: 6.30, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19.30, 21.

ΓΡΑΜΜΗΣ ΠΑΤΡΩΝ — ΑΧΑΪΑΣ — ΠΥΡΓΟΥ. Ἐκ Πατρῶν: 5.45, 8, 9, 10, 11, 13, 15, 17, 18, 30, 20.

ΓΡΑΜΜΗΣ ΠΑΤΡΩΝ — ΤΡΙΠΟΛΕΩΣ. Ἐκ Πατρῶν: 7, 7.10, 14. Ἐκ Τριπόλεως: 7, 15.

Ἐκ Πατρῶν: Διὰ Καλάβρυτα 5.45, 7.10, 10, 13.10, 15.30. Διὰ Δάφνην 10.

ΓΡΑΜΜΗΣ ΠΑΤΡΩΝ — ΑΙΓΙΟΥ: 5.45, 7.30, 8.35, 9.35, 10.35, 11.35, 12.05, 12.30, 13.05 13.35, 14.15, 15.15, 16.05, 17 05, 18.05, 19.05, 20.05. Ἐξ Αἰγίου: 6.15, 6.50, 7.30, 8.30, 9.15, 10, 11, 12, 12.30, 13, 14.05, 15, 16, 17, 18, 19, 20.05.

ΒΕΝΕΤΙΑ

στὴν πιὸ ὄμορφη πόλη τῆς ΙΤΑΛΙΑΣ καὶ στὴν καρδιὰ τῆς ΕΥΡΩΠΗΣ

ΚΑΘΕ ΠΕΜΠΤΗ ΩΡΑ 18.00 ΑΠΟ ΠΑΤΡΑ

μὲ τὸ Ὑπερωκεάνειο

«ΠΑΤΡΙΣ»

24.000 ΤΟΝΝΩΝ

καὶ κάθε Δευτέρα ὥρα 12.00' κατευθεῖαν

ΑΓΚΩΝΑ

«Εἰδικὸς χαμηλὸς Ναῦλος γιὰ Φοιτητές»

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ — ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΑΞΙΔΙΩΝ

ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟΝ

"AQUARIUS"

ΝΟΡΜΑΝ 1 — ΤΗΛΕΦΩΝΑ. 427-100 — 421-500 — 422-555 — ΠΑΤΡΑ

ΕΛΛΑΣ-ΙΤΑΛΙΑ

ΦΕΡΡΥ ΜΠΩΤ „ΓΕΩΡΓΙΟΣ"

4.000 ΤΟΝΝΩΝ

Ἀναχωρήσεις ἐκ Πατρῶν διὰ Μπρίντιζι στὶς 22, 24, 26, 28 καὶ 30 Ἰουνίου, 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14, 16, 18, 20, 22, 24, 26, 28, 30 Ἰουλίου, 1, 3, 5, 7, 9, 11, 13, 15, 17, 19, 21, 23, 25, 27, 29 καὶ 31 Αὐγούστου

Πληροφορίαι - εἰσιτήρια εἰς ἅπαντα τὰ γραφεῖα ταξιδίων

10% ΕΚΠΤΩΣΗ εἰς τὰ εἰσιτήρια ἀ—λέ—ρετοὺρ

ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟΝ

ΑΔΕΛΦΩΝ ΙΓΓΛΕΣΗ

Ὁθ. Ἀμαλίας 12, τηλ. 277.776, 277.676, 277.151

Διὰ τὴν ΑΓΚΩΝΑ

ΔΕΥΤΕΡΑ — ΤΡΙΤΗ

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ — ΣΑΒΒΑΤΟ

KARAGEORGIS LINES

ΤΑ ΠΟΛΥΤΕΛΗ ΦΕΡΡΥ — ΜΠΩΤ

F/B MEDITERRANEAN SEA

F/B MEDITERRANEAN SKY

Ταχύτης 17,5 μιλίων πλήρως κλιματιζόμενον μιᾶς θέσεως, μὲ πολυτελεῖς καμπίνας, πισίνας καὶ ἅπαντα τὰ μέσα δι' ἓν πολυτελές καὶ εὐχάριστον ταξίδι

ΑΝΑΧΩΡΗΣΕΙΣ ΕΚ ΠΑΤΡΩΝ

F/B MEDITERRANEAN SEA

Ἐκάστην ΔΕΥΤΕΡΑΝ 10ην Ἑσπερινὴν

Ἐκάστην ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ 0.2αν πρωϊνὴν

F/B MEDITERRANEAN SKY

Ἐκάστην ΤΡΙΤΗΝ 10ην Ἑσπερινὴν

Ἔκαστον ΣΑΒΒΑΤΟΝ 0.2αν Πρωϊνὴν

Εἰς φοιτητὰς ἔκπτωσις 30%.

Εἰς ναυτικοὺς ἔκπτωσις 30%. Εἰσιτήρια μετ' ἐπιστροφῆς 10%.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΙ — ΚΡΑΤΗΣΕΙΣ ΘΕΣΕΩΝ

KARAGEORGIS LINES

Τηλέφωνα Πειραιῶς 422670—9

ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟΝ ΠΑΤΡΩΝ

Π. Α. ΚΕΡΑΜΙΔΑΣ Ο.Ε.

ΟΘΩΝΟΣ—ΑΜΑΛΙΑΣ 32. Τηλ. 277204, 274554

Καὶ εἰς ἅπαντα τὰ γραφεῖα Ταξιδίων—Τουρισμοῦ

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΦΩΤΟ ΤΣΙΓΚΟΓΡΑΦΕΙΟΝ

aptiv 1931

ΠΑΤΡΑΙ – ΑΘΗΝΑΙ

κλισσε δι'ολας τας εκτυπωσεις

εφημεριδων · περιοδικων

βιβλιων · διαφημισεων · αφισσων

κλπ εντυπων

πολυχρωμα · μονοχρωμα

ΠΑΤΡΑ: ΦΙΛΟΠΟΙΜΕΝΟΣ 47 ΤΗΛ. 276 203

ΑΘΗΝΑ: ΓΕΡΑΝΙΟΥ 6 ΤΗΛ. 5240 761

ΤΑ ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Πύρρου τοῦ Θετταλοῦ: Ἀχαϊκά

Ὁ Διονύσιος Παῦρος ἀπὸ τὴ Καστανιὰ τῶν Τρικάλων τῆς Θεσσαλίας ἦταν ἕνας λόγιος ποὺ πρόλαβε τὴν Ἑλληνικὴν Ἐπανάσταση τοῦ 1821 καὶ ἔζησε καὶ μετ' αὐτήν. Τὸ ὄνομά του τώκα με κατὰ συνήθεια τῆς ἐποχῆς Πύρρος κι ἔτσι τὸν ξέρουμε ὡς Διονύσιο Πύρρο τὸ Θεσσαλό. Με ταξὺ τῶν ἄλλων ἔγραψε καὶ «Περιήγησις τῆς Ἑλλάδος» ποὺ ἔμεινεν ὥς τὰ τώρα ἀνέκδοτη, κα